

Vennesla kommune

Årsplan

Gjelder fra 01.08.21 – 31.07.22.

SMÅÅSANE BARNEHAGE

GODKJENT i Samarbeidsutvalget juni 2021

INNHold

[1. Presentasjon av barnehagen s.3](#)

[2. Formål og verdigrunnlag s. 4](#)

[3. Barnehagens satsingsområder s. 4](#)

[4. Samarbeid s 7](#)

[4.1. Samarbeid mellom hjem og barnehage s. 8](#)

[4.1.1. Forventninger s. 8](#)

[4.1.2 Foreldremedvirkning s. 8](#)

[4.2. Samarbeid med andre instanser s. 9](#)

[5. Handlingsplaner s. 10](#)

[5.1. Handlingsplan for vold og overgrep i nære relasjoner s 10](#)

[5.2. Overordnet handlingsplan mot mobbing s. 11](#)

[6. Overganger s. 12](#)

[6.1. Når barnet begynner i barnehagen s. 12](#)

[6.2 Overganger innad i barnehagen s. 13](#)

[6.3. Overganger mellom barnehager s. 13](#)

[6.4. Overgang barnehage - skole s. 13](#)

[6.4.1. 6-årsklubben s. 14](#)

[7. Barnehagen som pedagogisk virksomhet s. 15](#)

[7.1 Innhold s. 15](#)

[7.2. Læringssyn og barnesyn s. 15](#)

[7.3. Prosjektarbeid s. 16](#)

[7.4. Dokumentasjon, vurdering og progresjon s. 18](#)

[7.5 Digital praksis s. 19](#)

[7.6. Planleggings- og vurderingsarenaer s. 21](#)

Smååsane barnehage

1. Presentasjon av barnehagen

Smååsane barnehage ble bygd i 2009 og ligger nydelig til i Smååsane. Det er Vennesla kommune som eier barnehagen. Barnehagen har 90 plasser fordelt på 5 avdelinger, hvorav fire avdelinger inne i barnehagen og ei naturgruppe som er ute på skauen. Vi er en avdelingsbasert barnehage, dvs at hver avdeling inne er lokalisert til faste rom. Vi har også store fine fellesarealer, som Staua, buldrerom, klosserom og ulike grupperom. Naturgruppa har egen plass i grovgarderoben, og har klosserommet som sitt rom når de er inne. De har selvfølgelig også tilgang til alle fellesarealene. Vi har siden oppstart hatt stort fokus på vår lokale tilknytning til bygda vår, Vennesla. Vi har hentet avdelingsnavnene våre fra Vennesla; Bommen, Toget, Tømmervelta, Fjorden og Kraftverket. Barna skal gjennom avdelingsnavn kjenne til deler av Vennesla sin historie, være bevisste brukere av den flotte dialekten og være stolte av å komme fra Vennesla!

Årsplanen er et forpliktende dokument som bygger på Lov om barnehage og Rammepplan for barnehager. Den er et verktøy for vårt pedagogiske arbeid. I tillegg har vi samlet en del informasjon til foreldre i et eget informasjonshefte. Det inneholder blant annet temaene tilknytning, levering/henting, mat/måltid, sykdom/pandemi, tøyabefaling, viktige datoer, informasjon om kostpenger og tur/fest penger. Informasjonshefte finnes på hjemmesiden, det kan også leses [her](#)

Konstituert styrer/enhetsleder: Mette Gustavsen
38 13 73 80/48122572
Assisterende styrer. Mette Gustavsen 48122572
Besøksadresse: Smååsane 2, 4706 Vennesla
Epostadresse: smaasane@vennesla.kommune.no
Hjemmesiden finner du på www.vennesla.kommune.no
Facebook: Smååsane barnehage

I Smååsane barnehage skal store og små oppleve å bli sett, hørt og tatt på alvor, samtidig som vi skal se, høre og ta hverandre på alvor. Dette er viktige holdninger i møte med barn og foreldre!

Vi vil at leken skal ha gode vilkår hver dag! Lek er en tilstand! Livet i barnehagen er fylt med LEK, og vi gir leken plass, tid og rom gjennom hele barnehagedagen!

Vi ønsker å rette fokuset vårt mot likeverd, gode relasjoner og inkludering for alle.

Vi har nå fått god erfaring med hvordan landet vårt ble rammet av en pandemi. Om det oppstår en lignende pandemisom ved C-19 vil andre tiltak og vedtak gjelde. Barnehagen har en beredskapsplan som følger regjeringens trafikklysmoell, og målet er at vi raskt skal kunne legge til rette for tilpasset drift alt etter hvilket nivå vi befinner oss på ift smittesituasjon. Lokale forskrifter kan også innføres ved lokale utbrudd, og disse vil gå foran nasjonale forskrifter om smittevern. Oppstår slike situasjoner arbeider vi tett med kommunelegen.

2. Formål og verdigrunnlag

Vi har barnet i fokus. Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset det enkelte barn og barnegruppa. Vi skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, helse. Dette personalet, gjennomføring pedagogiske barnehagen. Vi hvert barn, og den de er. I vår barnet i fokus og vi har en tilnærming til

livsmestring og stiller store krav til både i planlegging, og vurdering av det innholdet i ser det unike i barn blir sett for barnehage har vi ved all planlegging, helhetlig barnets utvikling.

Årsplanen skal forpliktende arbeidsdokument for personalet i barnehagen, og skal brukes for å sikre kontinuitet og progresjon. Årsplanen bygger på Lov om barnehage og Rammeplan for barnehager. I vår barnehage har vi barnet i fokus ved all planlegging, og vi har en helhetlig tilnærming til barnets utvikling. En viktig del av arbeidet vårt er å vurdere og reflektere, og hvert kapittel vil derfor inneholde refleksjonsspørsmål som personalet skal bruke i sitt vurderingsarbeid. Refleksjon og vurdering av det pedagogiske arbeidet er tema på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. På denne måten søker vi å sikre at alle barna får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

være et

3. Barnehagens satsingsområder

Barnehagens satsingsområder bygger på Kompetanse for fremtidens barnehage, en strategi fra Utdanningsdirektoratet.

I kompetansestrategi for fremtidens barnehage er det gitt fire førende satsingsområder. Disse bygger på Rammeplan for barnehager som kom i revidert utgave i 2017. De nevnte satsingsområdene er gitt for å bidra og støtte til at barnehagene skal implementere den nye rammeplanen.

De fire satsingsområdene er

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- Språk og kommunikasjon
- Barnehagens verdigrunnlag

Med bakgrunn i den nasjonale strategien er det utformet en plan for barnehagebasert kompetanseutvikling regionalt. Dette er et samarbeid mellom Universitet, kommuner og barnehager. Det kalles REKOMP, som står for Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen. Barnehagebasert kompetanseutvikling innebærer at barnehagen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle barnehagen samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter og bidra til å realisere rammeplanens intensjoner og krav.

Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning står sentralt i barnehagen vår.

Rammeplan for barnehager sier *I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne.*

Inkludering handler om forholdet mellom mennesket og fellesskapet, mellom barnet og fellesskapet. Det er utarbeidet 3 felles mål for Inkluderende Læringsmiljø;

1. Barnehagen og skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.
2. Læringsmiljø i barnehage og skole er under kontinuerlig utvikling til fordel for barn og unges sosiale og faglige læringsutbytte.
3. Redusere omfang av krenkende atferd, mobbing og segregerende tiltak.

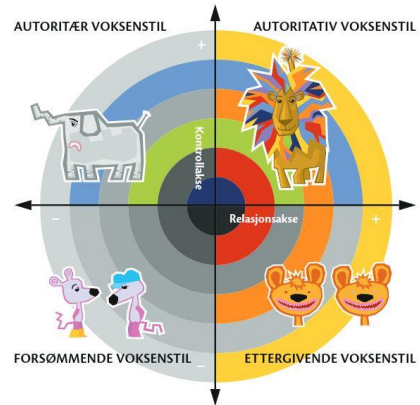
Vi arbeider med inkludering i og gjennom lek og med å skape gode relasjoner og samspillsmønstre. Barnehagene har barnet i fokus, og det skal være et godt sted å være for alle barn.

For å være gode voksne i møte med barna, arbeider personalet kontinuerlig med kompetanseheving og refleksjon i forhold til kommunikasjon og relasjon. I alt arbeid som handler om kommunikasjon og samspill, er alltid relasjonen den voksnes ansvar.

For å være gode voksne i møte med barna arbeider personalet kontinuerlig med kompetanseheving og refleksjon i forhold til kommunikasjon og relasjon. I alt arbeid som handler om kommunikasjon og samspill, er alltid relasjonen den voksnes ansvar.

Barnehagen jobber hele tiden med et mål om å øke hele personalets kompetanse slik at kvaliteten i det daglige arbeidet styrkes. Sentrale områder er refleksjon og bevissthet rundt:

- Autoritative (varme og grensesettende) voksne
- Relasjonsbygging og kommunikasjon
- Tidlig innsats
- Håndtering av utfordrende atferd
- Implementering og organisasjonsutvikling

Gjennom bevisst arbeid som en lærende organisasjon blir den enkelte ansatte, hver avdeling og hele barnehagens bevisstgjort viktigheten av voksenrollen i møte med barna. Barna skal møte autoritative voksne, et begrep som kan omsettes til å være varm og grensesettende. Barna møter voksne som har det varme, interesserte blikket og som samtidig har forventninger til barnet. De er bevisste på sitt ansvar i relasjonen til barna og er pådrivere i og skapere av et forutsigbart, varmt og grensesettende være- og læremiljø. Arbeidet med relasjonsbygging og kommunikasjon handler også om inkludering, og om å bevisstgjøre barnas sosiale kompetanse, om hva som må til for å være en god venn.

Alt videre arbeid vi gjør i barnehagen, både i møte med barn, foreldre og personalet, er forankret i det å være et inkluderende læringsmiljø for alle.

"Jeg skal være meg, men gi plass til andre slik at de blir seg"

Når vi vurderer arbeidet vårt bruker vi ulike verktøy; bl.a. kvalitetskrysset, gjort-lært-lurt og observasjoner. Punktene under er kontinuerlig gjenstand for vurdering.

- ❖ Barnas trivsel
- ❖ Inkludering i barnehagen
- ❖ Barnas utvikling.

4. Samarbeid

4.1 Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal, i samarbeid og forståelse med hjemmet, ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet skal alltid ha barnets beste som mål (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Foreldre/foresatte er våre viktigste samarbeidspartnere, og vi forventer åpenhet og tillit i vår kommunikasjon. Foreldre/foresatte kjenner sine barn best, vi har den faglige kompetansen og kunnskapen om barn. Vi ønsker å gi alle barn en rik og mangfoldig barndom.

Fortell meg

Fortell meg at jeg er noe, at jeg kan noe, at jeg betyr noe.

Fortell meg det.

Ikke fortell meg det jeg gjorde, eller det jeg kunne gjort, eller det jeg burde eller skulle gjort.

Fortell meg heller at jeg er noe, at jeg kan noe, at jeg betyr noe.

Fortell meg heller det.

Jeg trenger det skjønner du.

Jeg trenger en søyle av trygghet å lene meg mot gjennom livet.

Jeg trenger det skjønner du, for det er så værhardt å leve.

(Ragnhild Bakke Waale)

Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Hva og hvordan gjør vi for å ha barnets beste i fokus?

4.1.1 Forventninger

Vi forventer at foreldre/foresatte informerer oss om viktige ting som skjer rundt barnet, det er dere som kjenner egne barn best. Vi forventer også at alle holder seg oppdaterte på det som skjer i barnehagen. Vi bruker appen VISMA barnehage som den viktige og daglige informasjonskanal til foresatte/foreldre.

Vi forventer også at foreldre/foresatte snakker med oss dersom de er urolige for at deres barn blir utsatt for utestenging/mobbing. Vi ønsker at dere gir beskjed dersom dere er urolige for at deres barn har en negativ atferd som kan komme til å påvirke samspillet med andre barn negativt. Vi diskuterer og blir enige om hva som kan gjøres for å styrke barnets sosiale kompetanse og begrense negativ atferd.

Foreldre/foresatte skal få jevnlig tilbakemeldinger på hvordan barnet har det i barnehagen. Det er gjerne om morgenen eller ved henting at den uformelle praten om barnehagehverdagen tas. Vi snakker ikke over hodet på barna, men tar oss tid til en prat et sted uten mange tilhørere om nødvendig.

I Smååsane barnehage kan foreldre /foresatte forvente:

- ✓ Foreldremøter og to foreldresamtaler i løpet av året.
- ✓ Informasjon dersom noe spesielt har hendt i løpet av dagen.
- ✓ Å få snakke med en av de voksne på ditt barns avdeling ved behov.
- ✓ Vi tar kontakt ved tegn på at ditt barn blir mobbet eller mobber
- ✓ Alle barn blir møtt med respekt og de blir tatt på alvor.
- ✓ Vi ringer og ber foreldre/foresatte hente barnet ved feber, oppkast, diare eller dårlig allmenntilstand.

Vi som jobber i Smååsane barnehage forventer at foreldre/foresatte:

- ✓ Holder seg oppdatert og følge med på appen Visma barnehage – foresatte.

- ✓ Sier ifra til oss dersom det skjer ting i familien, sterke opplevelser eller annet som kan påvirke barnet.
- ✓ Møter opp på foreldremøter, foreldresamtaler, fester og lignende.
- ✓ Tar kontakt med oss dersom noen hører om utestenging/mobbing.
- ✓ Oppdaterer og rydder i garderobehyllene jevnlig, og passer på at barnet alltid har tøy og sko som passer til årstiden.
- ✓ Sikrer barna i bil i henhold til lover og regler, og er gode rollemodeller for egne og andres barn til enhver tid.
- ✓ Tar hensyn på parkeringsplassen, rygger inn på oppmerkede områder, slår av motoren og ikke parkerer foran porten.
- ✓ Ikke offentliggjør bilder og video tatt i barnehagesammenheng på nett/sosiale medier.
- ✓ Har fokus på barnet, og ikke bruker mobiletelefonen når dere leverer og henter barna.

4.1.2. Foreldremedvirkning

Foreldre/foresatt til barn i barnehagen har flere muligheter til å påvirke innholdet i barnehagehverdagen. Vi ønsker innspill, både på jobben vi gjør, men også i forhold til den strukturen som vi har.

Foreldremøter: Her må du komme og få viktig informasjon, og du kan komme med innspill i ulike saker. I tillegg til foreldremøte, arrangerer de kommunale barnehagene felles temakveld/foreldremøte etter nyttår. I juni inviteres familier som begynner i barnehage for første gang til eget foreldremøte.

Foreldresamtaler: Dere får to foreldresamtaler i året. Da gir vi informasjon om barnets trivsel og utvikling, samt får viktige innspill og synspunkt fra foreldre/foresatte. Ved behov kan vi ha flere samtaler i løpet av året. Foreldre/foresatte oppfordres til å ta opp saker de ønsker å drøfte med oss. Foreldresamtaler og deres vurderinger vil også være grunnlag for vår vurdering og evaluering.

Foreldrerepresentanter: På første foreldremøte om høsten velges 2 foreldrerepresentanter og 2 vararepresentanter. Disse er barnehagens kontaktpersoner inn mot foreldregruppa. Vararepresentantene kan også møte i samarbeidsutvalget, men da uten stemmerett. De som har disse vervene skal, på vegne av foreldrene, ha muligheter for innflytelse på det som skjer i barnehagen. Kontaktinformasjon til foreldrerepresentantene finnes på barnehagens hjemmeside; [her](#).

Samarbeidsutvalg: Her sitter representanter for foreldre, ansatte og eier. Det er et rådgivende, kontaktskapende og samordnet organ. Alle saker av betydning for barnehagen drøftes her.

Foreldreråd: Består av alle foreldre. Foreldrerepresentantene innkaller til møter ved behov.

Daglig møtepunkt: Ved levering og henting ønsker vi å ivareta god kommunikasjon mellom barn, foreldre og personal. Det trenger ikke være en stor sak for å be om samtale, både ansatte og foreldre kan be om det.

4.2. Samarbeid med andre instanser

Barnehagen har mange aktuelle samarbeidspartnere. I Vennesla er det generelt et godt samarbeid mellom barnehagene og mellom ulike aktører som samarbeider for å gi barn og unge en god barndom. Vi samarbeider blant annet med:

- **Spesialpedagogisk team:** Alle barnehagene i Vennesla har en kontaktperson og får jevnlig veiledning av en spesialpedagog. Spesialpedagogisk hjelp fås etter at PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering om behov for spesialpedagogisk hjelp.
- **Familiesenteret:** Gir foreldre- og familie-støttende rådgivning og veiledning til familier med barn og unge fra 0 – 20 år. Tjenesten er et lavterskeltilbud for familier i kommunen. Brukere kan selv ta kontakt med familiesenteret, barnehagen vil også kunne formidle denne kontakten. Familiesenteret skal bidra til å fremme barn og unges psykiske helse, og bygge relasjoner innad i familien. Familiesenteret formidler COS-kurs for foreldre.
- **Helsestasjon:** Skal bidra til å fremme god fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom hos barn, ungdom og deres familier fra 0-20 år.
- **Fysioterapeut:** Barnefysioterapeutenes oppgaver er å kartlegge og sette i verk tiltak for barn og unge med forsinket eller avvikende motorisk utvikling. Målet er å bevare eller bedre barn og unges funksjonsevne.
- **Kjernegrupper:** Et lavterskel- og individrettet tilbud til barn og unge fra 0 – 25 år som det er knyttet en bekymring rundt. Et samarbeid mellom barnehage, Familiesenter, helsestasjon og andre samarbeidspartnere ved behov. En kjernegruppe er positiv, løsningsfokuseret og opptatt av at en gjennom dialog kommer frem til gode og konkrete løsninger til beste for barnet.
- **Barneverntjenesten:** Har som formål å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling, får rett hjelp til rett tid, og bidra til at barn og unge får en trygg oppvekst. Barnehagen har meldeplikt til barnevernet dersom vi er bekymret for omsorgssvikt, rusproblematikk, vold og overgrep. Vennesla kommune har utarbeidet en egen handlingsplan og rutiner for hva barnehagen skal gjøre ved bekymring for vold eller overgrep. Disse rutinenene skal sikre at barn som lever under omsorgssvikt blir oppdaget, samt at de skal sikre kontinuitet og motvirke tilfeldighet. Smååsane barnehage bruker denne handlingsplanen.
- **Universitetet i Agder:** Alle de kommunale barnehagene i Vennesla er partnerbarnehager, og har avtale med UiA om å ta imot studenter. Sammen med universitetet er vi med på å utdanne fremtidens barnehagelærere.
- **Ungdomsskole, videregående, voksenopplæring og NAV:** Vi samarbeider med alle disse ved behov. Det kan være elevpraksis, språkpraksis, arbeidspraksis eller lærlinger som er i barnehagen for korte eller lengre perioder.

Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Hvordan opplever vi dialog og samarbeid med foreldrene på avdeling?
- ❖ Hvordan ivaretar vi medvirkning

5. Handlingsplaner

Enhver barnehage er forpliktet til å utarbeide handlingsplaner for hvordan og hva personalet skal gjøre ved uforutsette hendelser. Slike planer sikrer at arbeidet utføres etter gjeldene retningslinjer og lover. I de kommunale barnehagene har vi flere slike handlingsplaner:

5.1. Handlingsplan om vold og overgrep i nære relasjoner

Formålet med denne planen er at ingen barn i Vennesla skal utsettes for eller leve med vold og overgrep i nære relasjoner, og den henvender seg til alle offentlig ansatte, samt de som jobber i frivillig sektor med barn og unge. I planen er det satt opp 3 mål:

Mål 1: Vi forebygger vold og overgrep mot barn og unge.

Mål 2: Vi er gode på å oppdage og melde ifra om mistanke om at barn og unge er i risiko eller utsettes for vold og overgrep.

Mål 3: Vi gir koordinert og helhetlig oppfølging til barn, unge og (deres) familier som opplever eller har opplevd vold.

Alle ansatte i barnehagen har meldeplikt til barneverntjenesten. Det er beskrevet i barnehagelovens § 22. Det er vår opplysningsplikt til barneverntjenesten som regulerer dette. Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernstjenestens side.

Med bekymring for barn menes hendelser, væremåte, signaler og uttalelser fra barnet og/eller barnets omsorgspersoner som vekker en bekymring eller uro for om barnet har det bra. Den ansatte som er bekymret for et barn, har ansvar for å informere sin nærmeste leder om hendelsen som vekker bekymring. Styrer har, sammen med pedagogisk leder, ansvar for å innhente opplysninger fra ansatte som kjenner barnet. Dette for å kartlegge om det finnes andre som har opplevd hendelser som er bekymringsfulle.

Vennesla kommune har inngått et samarbeid med RVTS-sør, MenneskeMøteAkademiet (MMA). Formålet er at ingen barn i Vennesla skal utsettes for eller leve med vold og overgrep i nære relasjoner. Ansatte skal ha nok kompetanse til å våge å handle. Programmet fokuserer på verdi og holdningsforankring hos den enkelte ansatte og i arbeidsfellesskapet som grunnlag for god menneskemøtepraksis. Programmet skal gi ledere og ansatte kunnskap som setter dem i stand til å forstå hvordan krenkede barn og unges atferd, følelser og fortellinger kan forstås som uttrykk for opplevd smerte, samt kunnskap for å sikre forebygging, avdekking og håndtering av vold og overgrep.

Enhet for barn og familie, Vennesla kommune har utarbeidet en undervisningspakke som heter Si det! I samling/samtaler med barn bruker vi historiene om Mikkel og Mina. Mikkel og Mina finnes også i barnehagen som dukker. Vi skal bidra til at barn utvikler et bevisst forhold til egne og andres grenser og det å bestemme over egen kropp. Barnehage og skole er viktige arenaer der ansatte har kompetanse til å forebygge og avdekke vold og overgrep. Hele personalet kjenner til handlingsplanen og flere av de ansatte har fått kompetanseheving for å kunne snakke med barn om vold og overgrep.

I løpet av et barnehageår øver personalet på å snakke med barn om vold og overgrep. Denne ferdighetstreningen er viktig for at personalet skal være trygge til å stå i og gjennomføre slike samtaler. Det er viktig at personalet har kompetanse for å møte barna på gode måter i disse situasjonene. Fylkesmannen i Agder har via Barnehagenettverket i region Kristiansand gitt midler til å produsere podkasten. Oppdraget ble gitt til RVTSSør som har laget podkasten i samarbeid barnehagefolk i Vennesla. Podkasten er åpen for alle og den heter «Snakk med meg, davel». Refleksjoner rundt hvordan vi snakker med barn om vanskelige temaer, hvordan møter vi barnet i ulike situasjoner, hva gjør vi når vi er bekymret for et barn er aktuelle temaer som vi tar opp på personalmøte og planleggingsdager. Podkasten gir oss et felles utgangspunkt for en felles forståelse for hvordan voksne møter barn. Det er viktig for oss at ansatte har kunnskap og øvelse i å ta de viktige samtalene. <https://rvtssor.no/podkast/>

Ved mistanke om omsorgssvikt kontaktes foreldre. Ved mistanke om mishandling og/eller seksuelle overgrep kontaktes ikke foreldre. Disse bekymringene drøftes anonymt med kontaktperson i barneverntjenesten. Styrer avgjør sammen med kontaktperson om saken bør meldes til barnevernet.

5.2 Handlingsplan for et trygt og godt barnehagemiljø

Handlingsplan for et trygt og godt barnehagemiljø er en fagplan for barnehagene i Vennesla kommune. Målgruppe er alle ansatte i den enkelte barnehage og barnehagesektoren i Vennesla kommune. Planen er oppdatert med bakgrunn i ny barnehagelov fra 01.01.2021 og erstatter tidligere overordnet handlingsplan mot mobbing for Venneslabarnehagene.

Innhold i handlingsplanen tar utgangspunkt i barns rettigheter i barnekonvensjonen (Artikkel 3, 12 og 19), Grunnloven, Barnehageloven og forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, samt gjeldende forskning om temaet vennskap, inkludering og forebygging av krenkelser og mobbing i barnehagen.

Formål med en felles handlingsplan er et trygt og godt barnehagemiljø for alle barn. En inkluderende barnehage som fremmer barns helse, trivsel, trygghet og mestring. En barnehage som legger til rette for at alle barn skal oppleve inkludering og deltakelse i fellesskap, lek og læring i barnehagen.

Planen består av tre deler:

Del I: Teoridel- fokus på begreper, forebyggende og systematisk arbeid i barnehagen.

Del II: Tiltak ved mobbing i barnehagen, som har fokus på hva barnehagen skal gjøre når mobbing og krenkende atferd skjer

Del III: Implementering og kvalitetssikring, som viser hvem som har ansvar for implementering av planen i den enkelte barnehage og for kvalitetssikring.

Handlingsplanen er retningsgivende for barnehagens arbeid for et trygt og godt barnehagemiljø, men det er de voksnes holdninger, sensitivitet, kunnskap og handlinger som er avgjørende for realisering av et trygt og godt barnehagemiljø. Personalet skal være rollemodeller i barnehagen, og ha et bevisst forhold til sin rolle. Det er alltid de voksnes ansvar å gi støtte og veiledning slik at alle barn opplever tilhørighet, og at de får være en del av leken og fellesskapet.

Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse. I barnehagen må det legges til rette for jevnlig refleksjon og evaluering av egen praksis, holdninger og verdier, slik at alle i personalet har et bevisst forhold til egne holdninger og kompetanse i arbeidet med å legge til rette for lek og inkludering av alle barn i et trygt og godt barnehagemiljø.

I barnehagen gjør vi det slik:

- Vi er tett på barna som leker slik at vi kan fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing eller som er mobbing. Vi vet at handlingene ofte gjøres «i skjul» for de voksne – derfor er vi observante og tar ansvar i situasjonene.
- Vi arbeider kontinuerlig med å gi barna ferdigheter i sosial kompetanse (ansvar, samarbeid, empati, positiv selvhevdelse, normlæring og humor). Dette innebærer at vi veileder barna og hjelper dem til å finne handlingsalternativer, når barna strever med dette.
- Vi har jevnlig gjennomgang av alle barn i forhold til lekerelasjoner og voksenkontakt.
- Vi bruker barnesamtaler for å få informasjon om hvordan de har det i barnehagen.

Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Hvordan har vi sikret at vi forebygger vold og overgrep i barnehagen.
- ❖ Hvordan handler vi når vi opplever/ avdekker mobbing eller krenkende atferd i barnegruppen?

6. Overganger

Vennesla kommune har samlet alle overganger i [Plan for overganger Barn og Unge i Vennesla kommune](#). Dette er et resultat av det arbeidet vi har gjort i forhold til Inkluderende læringsmiljø (IL), som har vært kommunens satsingsområde gjennom flere år. Man har sett at for å jobbe med målet om at *alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, læring, trivsel og helse*. Derfor er arbeidet som legges ned i å hjelpe barn og unge i overganger veldig viktig. Gode samarbeidsrutiner på tvers av barnehager, skole/barnehager, mellom skoler og innad i

egen virksomhet har stor betydning. Denne planen for overganger setter en felles standard og den ansvarliggjør ansatte i barnehage og skole.

6.1. Når barnet begynner i barnehagen

Ifølge rammeplanen skal barnehagen i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Den første tiden i barnehagen skal de ansatte bli kjent med barnet og foreldre, og barnet skal bli kjent med de ansatte. Forutsetning for trygg tilknytning er nok tid, faste voksne og forutsigbare rutiner. Barn trenger tid for å utvikle en god relasjon til nye mennesker. Foreldre er de trygge omsorgspersonene når barn skal oppleve, utforske og erfare nye ting for første gang.

- Informasjonsmøte i barnehagen i juni for nye familier. (omvisning i barnehagen, praktiske opplysninger og informasjon om tilknytning den første tiden i barnehagen). Alle foresatte vil få utdelt heftet «Tilknytning for de minste barna».
- Barna får en kontaktperson som har ekstra ansvar for å knytte gjensidige gode relasjoner mellom barnet og seg selv. Dette er med på å skape trygghet og tillit mellom barnet og barnehagen.
- Barn trenger tid til å bli kjent når de begynner i barnehagen. Foreldrene er sammen med barnet de første fem dagene dersom barnet begynner i barnehage før det er 3 år. I starten er det foreldre som deltar i hverdagen, barnet blir da vant til å leke, sove og spise sammen med de nærmeste omsorgspersonene de har. Gradvis overtar personalet ansvaret, vi legger til rette for en trygg og god tilknytning til barnehagen. Vi blir godt kjent med barnet og foreldrene. Det blir i denne perioden viktig med god dialog mellom foreldre og personalet om barnets behov.
- For større barn som begynner i barnehage er en av foreldrene her de tre første dagene sammen med barna. Etter det avtales det med pedagogisk leder.
- Den første foreldresamtalen gjennomføres i løpet av de to første ukene.

6.2. Overganger innad i barnehagen

Overganger skjer innad i barnehagen når barnet bytter avdeling. Barn trenger tid for å bli trygg på nye voksne og nye rom. Alle foreldre skal være informert om det å bytte avdeling i forkant. De fleste som bytter avdeling, gjør det om sommeren eller ved nyttår.

For at denne tiden skal bli så god som mulig vektlegger vi:

- Besøksdager internt i barnehagen.
- På våren/sommeren får barn leke i de rommene/avdelingen de skal gå på
- Overføringssamtaler mellom pedagogisk leder på de ulike avdelingene, noen ganger er ny pedagogisk leder med på foreldresamtalen på våren.
- Informasjonsskriv til foreldre – hvor det blir gitt informasjon om ny avdeling, barn og voksne.
- Det sendes sommerbrev til barna fra ansatte på ny avdeling
- En kontaktperson som har ekstra ansvar for å knytte gode relasjoner og skape trygghet for barnet.
- Sommerens vaktplan for personalet legges opp med hensyn til barn som skal bytte avdeling.
- Så langt det er mulig prøver vi å legge til rette for at alt er klart på ny avdeling når barnet er tilbake etter sommerferien.

6.3. Overganger mellom barnehager

Det hender at foreldre ønsker å bytte barnehage. Det er utarbeidet et skjema som fylles ut av barnehagen og foresatte. Målet er å sikre at informasjon som er viktig følger barnet. Ved behov kan det også avtales en overføringssamtale

6.4. Overganger mellom barnehage og skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning» (Rammeplan for barnehagen, 2017)

Vi har i flere år hatt rutiner for å sikre barna en god overgang fra barnehage til skole, det formelle arbeidet er skissert i et årshjul.

- Informasjonsskjema fylles ut av barnehagen i samarbeid med foresatte og sendes til skolen.
- Barnehagen besøker skolen, vi legger til rette for at flest mulig besøker «sin» skole.
- To ganger i året møtes lærere i barnehage og skole til dialogmøter. Her utveksles erfaringer. På dialogmøtene samarbeider Smååsane barnehage med Barnestua barnehage og Moseidmoen skole.
- I forbindelse med førskoledager inviteres foresatte til foreldremøte på skolen. Det finnes maler for foreldremøte og førskoledager. Det er foreldre som følger egne barn på førskoledager.

6.4.1 6-årsklubben

I Smååsane barnehage tar vi utgangspunkt i «System og rutiner for samarbeid om overgang mellom barnehage og skole i Vennesla kommune». Dokumentene finnes på Vennesla kommune sin hjemmeside under fanen Barn & oppvekst → Satsningsområder.

6-årsklubben møtes ukentlig og har hovedfokus på fellesskap og gode mestringsopplevelser. Temaer handler om sosiale ferdigheter, praktiske ferdigheter, kommunikasjon, språk og tekst, samt antall rom og form. Vi har fokus på leken i måten vi tilnærmer oss de ulike temaene i 6-årsklubben. I løpet av året vil vi også få besøk av Tarkus, som skal lære oss om trafikkregler og trafiksikkerhet. På tvers av de store avdelingene vil 6-årsklubben drive med litt forskning og forsøk. Hver juni har vi felles superuke, der vi bl.a drar på turer sammen.

I tillegg til dette er 6-årsklubbene med på mye gøy i løpet av året; Leseglade skolestartere på Vennesla bibliotek og Svømmeglade skolestartere i Vennesla Svømmehall er faste opplegg vi deltar på. 6-årsklubbene vil også være sammen på tvers av avdelingene gjennom året.

Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Reflekter rundt to opplevelser du hadde på jobb i starten av nytt barnehageår. Hva skjedde, og hvilken rolle hadde du?
- ❖ Er det rutiner vi bør endre på?

7. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

7.1 Innhold

Barnehagen som pedagogisk virksomhet handler om hvordan vi synliggjør, tilrettelegger og gjennomfører barnehagens formål og innhold:

Omsorg, lek, danning, læring, vennskap, fellesskap, kommunikasjon og språk.

Dagens barn vokser opp i en tid som preges av mer uvisshet enn tidligere om hva fremtiden vil kreve av kunnskaper og ferdigheter. For å veilede og hjelpe barn til å bli den beste utgaven av seg selv inn i fremtiden, ønsker vi at barnehagens pedagogiske virke tar utgangspunkt i et dannelsesperspektiv.

Wolfgang Klafkis definisjon av danning er beskrivende for vår didaktikk, planlegging og gjennomføring av planer:

«Danning er en prosess hvor individet, ved hjelp av egen og andres innsats og påvirkninger – kontinuerlig utvikler evnen til å tenke kritisk, løse problemer, reflektere, kjenne alternativer til å bidra med deltakelse og skape relasjoner til andre, til å bidra med respekt, ydmykhet og likeverd, til å agere med forpliktelse, ansvar og autoritet, til å forholde seg medvirkende, medskapende og demokratisk og til å være seg bevisst sitt forhold til natur og kultur.»

(Wolfgang Klafki)

7.2. Læringssyn og barnesyn

Som en grunnmur for det pedagogiske arbeidet i barnehagen, streber vi etter at personalet i barnehagen samles på en felles pedagogisk plattform hvor holdninger, verdier, menneskesyn og syn på barn og barndom defineres og skal gjenspeile vår pedagogiske praksis. For oss er lyttende pedagogikk en arbeidsmåte som tar barnet som subjekt på alvor. Vår holdning til barn, barndom og læring skal komme tydelig til syne gjennom våre arbeidsmetoder.

Barnesyn Alle barn er kompetente, med nysgjerrighet, evne, vilje og lyst til å utforske og lære. Barnet lærer ikke mer enn det menneskene og miljøene rundt bidrar til.	Læringssyn Barnet konstruerer sin forståelse av verden i samspill med sine omgivelser. De lærer ved å delta, og ved å bruke alle sanser. Utforskning og lek er en sentral vei til læring, og hjerne og kropp lærer samtidig.
Barns medvirkning Barn har rett til medvirkning i egne lære og væreporsesser. Barns intensjoner skal fortolkes slik at de får betydning for de valg personalet tar.	Lek Leken har en egenverdi for barn som vi skal anerkjenne. Leken stimulerer språklig, sosial, motorisk og kulturell utvikling. «Den som leker som liten, får en rikdom inni seg som man kan øse av hele livet».

Progresjon:

Personalet må tilrettelegge for fordypning og forståelse, slik at barnet oppdager nye sammenhenger og skaper teorier om verden rundt seg. Vårt mål er at barna skal bli glade i å erobre nye ferdigheter, tanker og teorier.

I barnehagen har vi et helhetlig læringssyn der hverdagsliv, lek, omsorg og læring går hånd i hånd. Forutsetningen for at barna skal kunne leke og lære er at de er trygge og har gode relasjoner til andre barn og til personalet på sin avdeling. Derfor skal de to første månedene på høsten ha et hovedfokus på dette. Barna skal bli kjent med både voksne og barn på sin avdeling. De skal bli kjent med barnehagen, rommene, menneskene og rutinene. Personalet skal også bli kjent med barna. Hvem er de? Hvilke interesser og forutsetninger har de? Aktivitetene som gjennomføres i denne perioden skal ha som målsetning å skape trygghet og bygge gode relasjoner. Lykkes vi med det, har vi et godt grunnlag for videre utforsking og læring.

7.3. Prosjektarbeid

«Et prosjekt stiller krav til pedagogen når det gjelder å skape sammenhenger som legitimerer barnas nysgjerrighet, teorier og utforsking (Rinaldi 2005). Den voksne skal møte barna der de er, i deres uttrykk. Derfor må pedagogen «ta et skritt tilbake» og gå på oppdagelsesferd i barnas kultur og livsverden» (Kjær A. 2016). Den voksnes blikk for barna blir viktig for å fange opp og oppdage hva som opptar og interesserer barna. Fremdriften i prosjektene blir til i en veksling mellom barnets spor og den voksnes blikk for barnet. Barn lærer best ved selv være aktive, nysgjerrige og forskende i et stimulerende miljø. Barn lærer av og blir inspirert av hverandre gjennom lek og ulike aktiviteter. Prosessen underveis er viktigst. Klarer vi skape gode prosjekter og lekemiljøer for barn, hever vi kvaliteten og mulighetene for alle barn. Det er en arbeidsmetode som krever voksne som respekterer og anerkjenner barns måter å møte og erfare verden på.

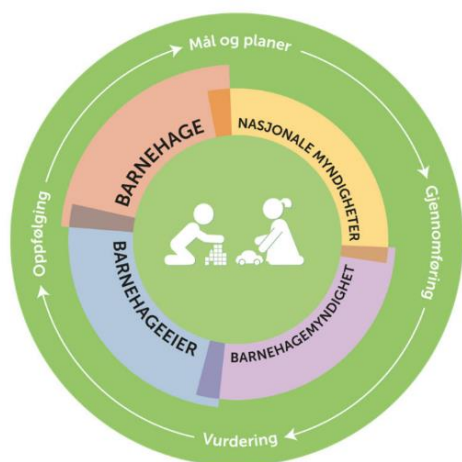
Den voksne er rettleider og inspirator, igangsetter og ansvarlig. Et prosjektarbeid har aldri til hensikt å reproducere kunnskap, men skal gi rom for barnas egne fremgangsmåter, erfaringer, teoridannelser og erkjennelser. I vår barnehage skal magi og fantasi prege hverdagen. Leken kommer først. Uten fantasi, lek og fabulering vil det ikke bli funnet opp noe nytt eller tenkt ut nye løsninger på problemer. Derfor er kreativitet og prosjekter innenfor lek og skapende arbeid så viktig i barnehagen. Vi har tro på at barna kan og vil. Ved å bli sett og lyttet til, utvikler de selvstendighet, kreativitet og gode relasjoner til andre. Målet er at prosjektene og leken barna er med på skal gi økt kunnskap og erfaring i det de gjør, samtidig som de lærer mer om seg selv og samarbeid med andre.

INDIVIDUELL utvikling får man i SAMSPILL med andre. Prosjektarbeid er læring i gruppe, samtidig som du lære å tenke selv. Barnesynet i dag legger hovedvekt på barnet som kompetent. Hva klarer vi sammen? Sammen greier vi mer enn vi greier alene.

Dokumentasjon av prosessen, evaluering og blikket for barna underveis, blir så veien til videre arbeid. Utforske sammen. Barna skal utvikle en tro på seg selv og mot til å møte det ukjente. Samtidig må man utvise respekt og ta hensyn til andre i arbeidet og utforskingen. Fantasien skal få fritt utløp og vi kan drømme om det uopnåelige. Vi fordyper oss i det som opptar barna mest.

Det barna/vi jobber med skal være synlig, tilgjengelig og ligge fremme. Prosjektarbeid er en metode som skaper nærvær og fordypning med barna, aktiv deltagelse i fellesskapet samt at det ivaretar barnas rett til medvirkning. Prosjektet kan starte direkte ut fra barna selv, eller fra den voksnes blikk på hva barnegruppa er opptatt av eller har behov for. Det er hentet fra barnas nærmeste virkelighet og det som setter svingninger i barnas sinn. Et prosjekt kan handle om alt fra insekter, sko, området man bor i, et materiale, ei bok, et bilde, musikk, en kunstner, et eventyr, troll, datamaskin, venner, verdensrommet, familien og mye mer. Alle de kommunale barnehagene i Vennesla jobber med prosjekt som metode. Når vi jobber med prosjekt, fordyper vi oss i et tema sammen med andre, og målet er at barna skal få en dypere kunnskap om og innsikt i noe som engasjerer dem. Prosjektene skal drives fremover ut fra hva barna fascineres av og interesserer seg for, og drivkraften skal hele tiden være barnas engasjement.

7.4 Dokumentasjon, vurdering og progresjon

Alle barna i barnehagen skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Vi sikrer progresjon gjennom at barna får utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. Vi bruker prosjektarbeid for å sikre dette. En sentral del av prosjektarbeid er å sikre barnas medvirkning og at vi faktisk klarer å møte barna der de er og gi dem akkurat passe utfordringer. Dette er en arbeidsmåte som gir barna en mulighet til å delta i barnehagens planleggings og vurderingsarbeid. Fokuset skal være på barnets egne strategier for læring, og hensikten skal være å la barna komme til med sin stemme. Vi observerer lek, samspill, samtaler, kroppsspråk og dokumenterer gjennom film, bilder, praksisfortellinger, referater fra barnemøter og samtaler

med foreldre. Alt dette gir oss et felles grunnlag for å reflektere og vurdere vårt arbeid på, både sammen med barna og personalet sammen. På bakgrunn av disse refleksjonene, gjør vi valg for videre arbeid:

Dokumentasjon for foreldre:

- Avdelingene legger ut dagboksnotater med bilder og beskjeder på appen, det kan handle om prosjekt, turer, aktiviteter og hverdagslivet hos oss. Alle avdelinger har som mål å publisere to dagboksnotater pr uke.
- Månedsbrev kommer hver måned med tanker fremover og tanker for det som har vært. Det vil her informeres om hva som har vært fokus og hva som vil bli fokus videre. Dette blir publisert som beskjed via appen.
- Hver avdeling skal foreta en evaluering av året i slutten av mai. Da vurderer vi om praksis på avdelingen har vært i tråd med rammeplan og årsplan. I forkant av dette holdes det foreldresamtaler. Foreldre/foresattes vurderinger skal også være et viktig grunnlag for evalueringen.
- Kunstverk, bilder og annet som barna skaper blir også dokumentert på avdelingene.

7.5 Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal ifølge rammeplanen bidra til barns lek, kreativitet og læring. Digitale verktøy skal støtte opp om barns læringsprosesser, bidra til et rikt og allsidig læringsmiljø for barna, og vi skal utøve god digital dømmekraft.

Vi har satt oss noen tiltak for at de ansatte skal få kompetanse på god bruk av digitale verktøy. Vi vil dette barnehageåret holde et kontinuerlig ha et digitalt fokus hvor målet er å øke de ansattes kompetanse. Vi ser at det tar tid å for ansatte å bli trygge, kjent med og finne gode måter for å skape god bruk av digitale verktøy. Vi har tatt i bruk trådløse mikroskoper – disse kobles lett til en ipad og kan tas med i skogen. Det gir barna rom for å studere og se nærmere på fenomener de oppdager ute og/eller inne, som igjen kan skape inspirasjon og grobunn for gode prosjekter og prosesser i barnegruppene. Vi vil også lære oss og prøve ut animasjons-boks sammen med barn. Dette er en fin måte å skape fortellinger sammen. For å lese mer om dette og de tiltakene som er satt opp vises det til barnehagens kompetanseplan for de ansatte.

Kommunen bruker **Visma flyt barnehage**, som blant annet fungerer som et opptaks- og fakturerings- systemet. I tillegg har vi fått på plass appen Min barnehage- ansatt og Min barnehage – foresatt. Denne appen er vår digitale kommunikasjonsplattform ut mot foreldre/foresatte. Appen er under utvikling og det blir fortløpende tilført nye muligheter. Det som er utviklet til nå er:

- Inn og utlogging av barna når de kommer og drar.
- Registrering av fravær. Her kan ansatte registre barnas ulike fravær og foreldre kan selv legge inn fravær for sitt/sine barn.
- Meldinger- fungere som en sms funksjon mellom barnehagen og hjemmet
- Beskjeder – Felles informasjon som skal nå alle foresatte på en avdeling eller alle avdelinger. Her kan dere ikke svare.
- Dagboksnotat – her sender vi ut bilder og beskrivelser av dagen/uken.
- telleliste – barnehagen kan opprette lister de ulike dagene for enkelt å telle og ha oversikt over alle barn på avdeling.
- Soveliste – barnehagen registrer når et barn sovner og våkner. Foreldre kan se informasjonen i sin app.
- Samtykke – alle foreldre/foresatte må inn og ta stilling til alle samtykkene som ligger i appen.
- Kalender – oversikt over dagens fravær og fremtidige dagers fravær.

7.6 Planlegging og vurderingsarenaer

Vurdering av arbeidet vårt?

- ❖ Prosjektarbeid
 - Hvordan har avdelingen arbeidet?
 - Hvordan er fagområdene synlig i prosjektarbeidet?
 - Hvordan har vi jobbet med pedagogisk dokumentasjon? Har våre valg vært tatt på bakgrunn av vår pedagogiske dokumentasjon?
 - Har vi gjennom prosjektarbeid og pedagogisk dokumentasjon klart å sikre alle barn en progresjon i sin utvikling?
 - Har foreldre fått tilstrekkelig informasjon om prosjektarbeidet? Har de fått mulighet til å komme med tilbakemeldinger og vurdere arbeidet?
- ❖ Digitale verktøy
 - Hvordan legger vi til rette for at barn skal utforske, leke og lære ved bruk av digitale verktøy?

Kvalitetskrysset

Hva fungerer/fungerte bra?	Hvorfor?
Hva kunne vært bedre?	Hvordan?

7.6. Planlegging og vurderingsarenaer

Hvem	Hvor/Når	Hva/Hvordan
Personalet	Avdelingsmøter 1 time pr uke Personalmøter 1 gang pr måned Planleggingsdager 5 pr år Pedagogisk ledermøte 1 time pr uke Pedagogdag 1 dag pr år HMS møter 1 gang pr måned Målsamtaler med personal 3 pr år Planleggingstid for pedagoger Foreldresamtaler	Relasjon: voksen barn, gjennom relasjonsskjema og observasjoner Vennskap og inkludering: SMTTE, observasjoner, pedagogisk dokumentasjon og kontaktbarometer Prosjektarbeid: Gjennom pedagogisk dokumentasjon og refleksjon Arbeid med innhold og progresjon: Pedagogisk dokumentasjon knyttet til fagområder og progresjonsplan Voksenrollen: IL, praksisfortellinger, skolering, IGP, GLL
Barna	Barns medvirkning skal være en holdning hos alle ansatte, og denne skal gjennomsyre all vår praksis.	Barnesamtaler: Gjennomføre med de eldste barna i bhg Pedagogisk dokumentasjon
Foreldre	Brukerundersøkelser annenhvert år Foreldresamtaler 2 ganger pr år Foreldremøte 2 ganger pr år Foredrerepresentanter i Samarbeidsutvalget Daglig dialog Dokumentasjon av barnehagens innhold på hjemmeside Månedsskriv	Vi har systemer og rutiner for å sikre informasjon og foreldres medvirkning i forhold til tilvenning, oppstart, innhold, barnas utvikling.

